Redacțiunea Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescă. Manuscripte nu se retrimită!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescă în Viena *Rudolfă Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A, Oppelik, J. Dannebery;* în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat:* în Frankfurt: *G. L. Daube;* în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulă inserțiunilorŭ; o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl, Unŭ esemplarŭ 5 cr, v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 267. Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ, 3 (15) Decemvre. 1891.

Brașovŭ, 2 Decemvre st. v.

Lucru mare! In pressa oposițională maghiară s'a ivitŭ unŭ nou Mesia, care erĭ a descinsŭ din Budapesta la Clușiu pentru ca sĕ prepare têrêmulŭ mântuirei Ungurilorŭ ardelenĭ.

Acestŭ făcĕtorŭ de minunĭ nu este altulŭ, decâtŭ contele Apponyi, șefulŭ partidei „moderate“ séu „naționale“, cum se numesce ea adĭ. Elŭ a venitŭ acum pentru a doua-óră în Ardealŭ, cu scopulŭ ca sĕ predice Maghiarilorŭ ardelenĭ calea mântuirei, sĕ-i abată de pe drumulŭ greșitŭ, de-a mai merge cu guvernulŭ, și sĕ-i facă sĕ-șĭ întórcă speranțele asupra lui, căcĭ elŭ este Anti Christulŭ Maghiarilorŭ ardelenĭ și lui 'i s'a încredințatŭ chiămarea providențială, de a-i mântui de primejdia, ce-i amenință din partea naționalităților protegiate de guvernŭ.

Din incidentulŭ acestei visite, tóte foile oposiționale unguresci se ocupă de sórtea Ardealului. Tóte durdue și trăsnescŭ asupra lui Szapary și a antecesorilorŭ sĕi, din causă că dela uniă încóce, adecă în timpŭ de douĕ-ḑecĭ și cincĭ de anĭ, n'au fostŭ în stare sĕ strivéscă pe Românii și pe Sașii din Ardealŭ, ci i-au ocrotitŭ mereu în spinarea Maghiarilorŭ, încărcându-i cu privilegiurĭ și protecții.

Acum însĕ s'a ivitŭ și pentru Maghiarii ardelenĭ adevĕratulŭ Mesia, pe care, ce-i ce-lŭ vorŭ urma, mântui-se-vorŭ. Elŭ cu sabiă de focŭ va culca la pămĕntŭ pe vrăjmașii Maghiarilorŭ ardelenĭ și-i va duce pe aceștia la limanulŭ mântuirei. Sĕ sprijinimŭ decĭ pe contele Apponyi, căcĭ elŭ este Mesia Maghiarilorŭ-ardelenĭ!

Acesta este tonulŭ, în care se esprimă foile oposiționale unguresci de tóte nuanțele. Ele găsescŭ, că tractarea guvernelorŭ de pănă acum față cu naționalitățile, și mai alesŭ față cu Românii și cu Sașii din Ardealŭ, a fostŭ peste mĕsură blândă și lașă. Trebue sĕ vină decĭ la putere unŭ guvernŭ energicŭ, precum promite a fi guvernulŭ lui Apponyi, care ca printr'o minune sĕ ḑică naționalităților: faceți-vĕ Maghiarĭ, și s'au făcutŭ!

Față cu aceste explosii ale șovinismului și netoleranței naționale unguresci, noi ne aducemŭ aminte de proverbulŭ Românului, care ḑice, că Dumneḑeu, când vré sĕ bată pe cineva, mai întêiu îi ia mintea. Cam pe calea acésta au apucat'o și șoviniștii aceștia. Ei nu se mulțămescŭ cu supremația absolută, ce o au asupra naționalităților; nu li suntŭ de ajunsŭ favorurile nenumĕrate, ce li-se dau din partea guvernului pe tóte terenele în socotéla popórelorŭ nemaghiare; ei nu-sŭ mulțumițĭ cu atâta, că din dările grele aruncate pe spinarea popórelorŭ nemaghiare se ridică și susținŭ mulțime de șcóle și așeḑăminte culturale esclusivŭ pentru poporulŭ maghiarŭ și pentru cultura maghiară, în timpŭ ce naționalităților numai li-se ia, dér nu li se dă nimicŭ; în fine nu le este șoviniștilorŭ destulŭ, că limba nóstră este totalŭ eliminată și huiduită pe tóte terenele vieții publice, ér din funcțiunile de statŭ și administrative amŭ fostŭ datĭ afară și înlocuițĭ pretutindenea cu individĭ din sĕmința lorŭ, orĭ cu nisce miserabilĭ renegațĭ, carĭ față cu poporulŭ nemaghiarŭ nu cunoscŭ chiămare mai patriotică, decâtŭ a-lŭ denunța și prigoni fără crutare, și pe carĭ cu tóte acestea suntemŭ condamnațĭ a-i susține și îmbogăți din munca și sudórea nóstră: — Cu tóte acestea tiranii noștri vedemŭ, că nu suntŭ mulțumițĭ, ci fără rușine de ómenĭ își ridică glasulŭ în publicŭ, pretindêndŭ susŭ și tare unŭ guvernŭ, care sĕ ne despóiă de tóte ale nóstre și la fine sĕ ne stingă într'o lingură de apă.

Dér nu va fi! Tirănia și-a ajunsŭ culmea sa și de-ar veni la putere unŭ guvernŭ orĭ câtŭ de barbarŭ, mai departe față cu noi nu va puté merge!

CRONICA POLITICĂ.

— 2 (14) Decem.

— In Reichstagulŭ germanŭ continuă discuția asupra **convențiilorŭ comerciale**. D-nii Marschall, secretarŭ de Statŭ, și d. de Caprivi au vorbitŭ într'una din ședințele trecute. Marschall a ḑisŭ, că décă și convențiile încheiate ar puté fi numite liber-schimbiste, elŭ nu mai scie de unde arŭ începe protecționismulŭ; în Germania sistemulŭ protecționistŭ va fi moderatŭ séu nu va fi, guvernulŭ va face totŭ ce va puté pentru agricultură. Cancelarulŭ Caprivi a ḑisŭ, că cestiunea argintului este pendinte de vr'o 20 de anĭ; condițiunile în carĭ se află Englitera și America nu suntŭ de natură a încunjura pe aceia carĭ arŭ dori sĕ reia cestiunea. Insășĭ cestiunea bimetalismului constitue unŭ mijlocŭ de agitațiă; se dau publicului scirĭ fără a se cunósce esența lorŭ. Rĕsboiulŭ vamalŭ cu Austria ḑise Caprivi era apropiatŭ; șansele Germaniei arŭ fi fostŭ mai puținŭ favorabile, căcĭ Austro-Ungaria póte ușorŭ sĕ opréscă întrarea mărfurilorŭ germane, pe când Germania nu se póte lipsi de cerealele austriace. — La Bruxelles ministrulŭ afacerilorŭ străine a depusŭ Vinerea trecută pe biroulŭ Camerei tratatele de comerciu cu Germania și Austro-Ungaria. — In acelașĭ timpŭ se vestesce probabilitatea întrărei unui nou aliatŭ în liga vamală. „Neue Fr. Presse“ e informată din Madridŭ, că negociările între Spania, Germania și Austro-Ungaria pentru întrarea celei dintêiu în liga vamală suntŭ apropiate; ele suntŭ deja admise în principiu. — De interesŭ e, ce ḑicŭ ḑiarele rusesci despre noua ligă vamală. O depeșă din Petersburg spune, că principalele ḑiare arată nemulțămirea lorŭ pentru tractatele de comerciu ale Germaniei și Austriei; ele insistă asupra nevoii unei înțelegerĭ mai intime între puterile, carĭ nu facŭ parte din liga vamală. „Novoie Vremia“ crede, că Germania și-a asiguratŭ preponderanța economică în centrulŭ Europei; Rusia și Francia ḑice numita fóiă trebue sĕ se înarmeze în contra acestei condițiunĭ vamale. „Novosti“ declară, că unŭ tractatŭ de comerciu între Rusia și Francia a devenitŭ, în acestŭ momentŭ, absolutŭ necesarŭ.

— Față cu înarmările rusescĭ, lui „Daily News“ i-se anunță din Odessa, că cele 4 regimente din garnisóna de acolo au primitŭ ordinŭ sĕ plece numai decâtŭ spre granița sud-vestică a Rusiei. Regimentele acestea vorŭ face parte din acelŭ corpŭ de armată, care se va forma din diferitele garnisóne staționate la méḑă-ḑi a imperiului și care va trebui sĕ plece peste câteva ḑile pentru a întări frontiera dinspre apusŭ a Rusiei. Plecarea celorŭ patru regimente a fostŭ făcută după unŭ ordinŭ atâtŭ de grabnicŭ, încâtŭ ofițerii au fostŭ chiămațĭ nóptea din teatre și cafenele în casarme, unde au primitŭ numai decâtŭ porunca de plecare. Ḑiarulŭ respectivŭ ḑice, că în Odessa e rĕspândită scirea sensațională, că *Germania și Austro-Ungaria ar voi sĕ atace pe Rusia*, și de aceea guvernulŭ militarŭ rusescŭ face totŭ posibilulŭ sĕ-șĭ întăréscă frontiera de cătră apusŭ.

— „Fremdenblatt“ află, că **archiducele Leopold Ferdinand** ofițerŭ de marină atașatŭ la escadra Mediteranei **a trecutŭ într'adevĕrŭ prin Constantinopolŭ** întorcêndu-se în Viena, unde a fostŭ ca sĕ asiste la căsĕtoria surorei sale, dér că nu a făcutŭ nicĭ o visită și încă mai puținŭ s'a ocupatŭ de combinațiunile politice ce 'i se atribue. Tinerețea archiducelui trebuia sĕ escludă orĭ ce ideiă de misiune politică.

— Corespondentulŭ din Berlinŭ alŭ ḑiarului „Standard“ anunță, că regina **Victoria** a fostŭ invitată sĕ asiste la nunta de aurŭ a regelui și reginei Danemarcei, care se va celebra la 24 Mai viitorŭ, când e și ḑiua nascerei Majestății Sale bitranice. Impĕratulŭ Wilhelm Țarulŭ și Țarina, prințulŭ și princesa de Gales au rĕspunsŭ deja la învitațiunile suveranilorŭ danezĭ.

— O telegramă din Belgradŭ anunță, că pressa oposițională sêrbéscă continuă

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Apa curge, petrile rĕmânŭ.

Cetindŭ interpelarea baronului Nopcsa, din delegațiunĭ, și rĕspunsulŭ baronului Bauer, ministru de resboiu, îmĭ venĭ aminte vorba Românului: Nimicŭ nou sub sóre. Es ist alles schon da gewesen.

Baronulŭ Nopcea pretinde, ca institutulŭ geograficŭ sĕ întroducă în loc de numirile „valahe“ ale munților, piscurilorŭ, văilor etc., numirĭ maghiare; ér br. Bauer consimte și promite. Se vede, că domnialorŭ au uitatŭ pățaniile Maghiarilorŭ cu Nemțiĭ germanisatorĭ, — husarii lui Bach — carĭ la anulŭ 1850 au vrutŭ sĕ germaniseze Ungaria și Ardealulŭ. Sĕ ridicămŭ nițêlŭ vĕlulŭ și sĕ ne amintimŭ trecutulŭ.

Rĕscóla Maghiarilorŭ fù înecată în sânge, ér Nemții austriacĭ, mare parte aventurierĭ adunațĭ din tóte provinciile și din tóte clasele societății, au năpăstuitŭ asupra acestorŭ țerĭ, ca sĕ ne *civiliseze*, în faptă însĕ, ca sĕ ne germaniseze.

S'au apucatŭ decĭ numai decâtŭ de lucru. Pe acelŭ timpŭ ce trenulŭ se putea comunica pe calea ferată, din Pesta numai pănă în Solnocŭ. Numirile maghiare nu le plăceau Nemțilorŭ și de aceea ei au propusŭ sĕ se schimbe numirile unguresci pe nemțesce astfelŭ:

Állomás: Kardszagujszállás=*Station: Schwertgestankneuesquartir.*

Állomás: Füzesgyarmat=*Station: Zahle-Colonie.*

Állomás: Füzesvár=*Station: Zahle und warte.*

Állomás: Hajdubószörmény=*Station: Hajduken wüthender Armenier, etc.*

In asemenea modŭ au germanisatŭ numele satelorŭ.

Pe acelŭ timpŭ se afla în Érszentkirály unŭ *Unterbezirks-Comisär*, cu numele Zerowits, o lăpădătură din Galiția, orbŭ de unŭ ochiu. Acestŭ individŭ s'a pusŭ pe lucru; în tótă sĕptĕmâna aduna în biroulŭ sĕu pe juḑii comunalĭ, cărora le ținea prelegerĭ, cum trebue pe viitorŭ sĕ-șĭ numéscă satulŭ.

Comuna Farkasorra a botezat'o, Wolfsschnalze; Ököritó-Ochsensee etc. Bietulŭ jude din Farkasorra unŭ anŭ întregŭ n'a fostŭ în stare sĕ învețe a pronunța numele satului sĕu, de nou botezatŭ: Wolfsschnalze.

„Ți! De l'ar fi mâncatŭ corbii împuțitŭ, spurcăciune de omŭ, cum sĕ ne batjocurescă satulŭ nostru“, ḑiceau bieții țĕranĭ.

Unŭ altŭ comisariu, cu ocasiunea celei dintêiu conscripțiunĭ a poporațiunei, în anulŭ 1850, étă cum a purcesŭ:

— Cum te chiamă?

— Mĕ chiamă Beregszói Beregszegi János; sunt nobilŭ din moșĭ și strămoșĭ, mĕ rogŭ sĕ însemnațĭ acésta.

— Wie heisst er?

— Beregszoi Beregszegi János, rĕspunse scriitorulŭ, care purta registrulŭ.

— Das ist mir zu lang, das kann ich nicht aussprechen. Schreibe Sie Ihn: Szabó János.

— Aber ich bitte Herr Comisär, der Herr heisst Beregszói Beregszegi János.

— Das schadet ihm gar nichts; schreiben Sie ihn nur: Szabó János.

Mulțimea înjura, ér cei ce prevedeau o mulțime de esperimentărĭ atâtŭ de periculóse și ridicule, se mângâiau cu cuvintele poetului maghiarŭ: „A zsoldos ezrek száblyáin, győzni fog a kor szelleme.“

Cum! se póte, ca Maghiarii din tóte aceste sĕ nu fi învĕțatŭ nimica? Tristŭ, fórte tristŭ!

Părerea generală, că d-lŭ mi

a se ocupa încă cu **esposeulŭ lui Kalnoky**, şi mai alesŭ cu declaraţia lui privitóre la Bosnia şi Herţegovina. Pressa guvernamentală primesce cu linisce declaraţia, că Austro-Ungaria ţine neatinsă independenţa statelorŭ din Balcanĭ şi că n'are de gândŭ sĕ mérgă până la Salonicŭ; foile oposiţionale însĕ primescŭ acéstă declaraţiă cu îndoiélă şi atragŭ atenţiunea Sêrbiei la aceea, că ea are de lucru cu diplomaţia austriacă, care nicĭodată n'a grăitŭ adevĕrulŭ. „Male Novine“ atacă directŭ pe Kalnoky şi pe Kallay, că contradicŭ în tóte declaraţiilorŭ lui Andrassy şi ale lui Haymerle. Politica acésta, dice organulŭ sêrbescŭ, nu este nicĭ deschisă, nicĭ sinceră, ci în două feţe. Sêrbia însĕ nicĭodată nu va renunţa la Bosnia şi Herţegovina, ér cetăţile-de-pace ridicate în modŭ măestritŭ de Kallay se vorŭ dĕrîma mai curêndŭ, orĭ mai târdiu.

Esposeulŭ contelui Kálnoky şi Sêrbia.

Scimŭ, că contele Kalnoky în exposeulŭ sĕu din delegaţiunĭ s'a pronunţatŭ şi în cestiunea ocupărei Bosniei şi Herţegovinei. Diarulă „Odjek“ organulŭ autorisatŭ alŭ guvernului sêrbescŭ, publică din nou unŭ articolŭ în care pune în contradicere espunerile contelui Kalnoky, cu tractatele europene. „Odjek“ dice:

„Contele Kalnoky n'a avutŭ dreptŭ sĕ esprime îngrijirea sa, că poporulŭ sêrbescŭ va veni în conflictŭ cu tratatele europene. Nicĭ unŭ faptŭ nu esistă, care sĕ dea ansă la o îngrijire. Guvernulŭ actualŭ alŭ Sêrbiei, care la diferite alegerĭ a câştigatŭ încrederea naţiunei, e o garanţiă suficientă pentru o atitudine leală faţă de strĕinătate. Fără sĕ intrămŭ în raporturile parlamentare ale Austro-Ungariei, trebue sĕ dicemŭ, că guvernulŭ nostru faţă de maioritatea aprópe unanimă din parlamentŭ, trebue sĕ-i servéscă contelui Kalnoky ca o garanţiă suficientă, că naţiunea va călca pe o cale leală, ca şi până acum. Decă cei din Viena arată veleităţile unei Serbii marĭ, atuncĭ noi rĕspundemŭ: *Şi în Austro-Ungaria suntŭ veleitaţĭ.* Nu scie contele Kalnoky nimicŭ despre vocile, carĭ în contradicere cu tractatele, cerŭ anexarea Bosniei şi a Herţegovinei? Nu scie dênsulŭ, că unŭ ministru austriacŭ a anunţatŭ pĕtrunderea până la Salonicŭ? Nu-i e cunoscută broşura inspirată de colegulŭ sĕu, ministru de rĕsboiu, în care se polemiséză vehementŭ în contra Rusiei, deórece acesta nu vrea sĕ intre în pertractărĭ cu Austro-Ungaria în privinţa împărţirei Peninsului-balcanice,“ Diarulŭ „Odjek“ polemisândŭ apoi cu contele Kalnoky, dice între altele următórele:

„Afirmaţiunea contelui Kalnoky, că Austro-Ungaria a fostŭ constrênsă, ca sĕ atragă în sfera puterei sale Bosnia şi Herţegovina, ca ţéră dela graniţa sud-vestică, nu consună de locŭ cu tratatulŭ dela Berlinŭ. Din resoluţiunile şi desbaterile congresului dela Berlinŭ ese lămuritŭ, că Austro-Ungaria a primitŭ mandatulŭ de ocupare spre *scopulŭ acelu, ca sĕ repatrieze pe fugiţii din Bosnia şi Herţegovina, şi sĕ resolve cestiunea agrară.*“

Diarulŭ „Odjek“ contestândŭ apoi dreptulŭ Austro-Ungariei de a ţiné şi mai departe aceste provincii, dice următórele:

„Titlulŭ de dreptŭ, pentru ocupaţiunea austriacă a Bosniei şi Herţegovinei, numai acela póte fi, care se baséză pe decisiunile şi motivele tractatului dela Berlinŭ şi care a fostŭ sancţionatŭ de votulŭ Europei. Austro-Ungaria stă aşadéră în Bosnia şi Herţegovina *nu* pentru aceea, fiindcă are lipsă de o ţéră mărginaşă, *nu* pentru aceea fiindcă voiesce sĕ iasă din limitele teoriei de putere, *ci stă acolo numai şi numai pentru scopulŭ pacificaţiunei, spre scopulŭ, care reiese de sine din interesele acestorŭ ţĕrĭ, carĭ au unŭ caracterŭ transitorŭ şi care cu timpulŭ se potŭ împlini.*“

După aceea încheiă numitulŭ diarŭ cu următorulŭ pasagiu:

„Noi stămŭ corectŭ pe basa tratatelorŭ europene. Deşi aceste tratate au fostŭ create fără noi şi în multe puncte în contra nóstră, suntemŭ firmĭ decişĭ, ca sĕ le respectămŭ cu fidelitate şi sĕ aşteptămŭ plinĭ de încredere la dreptatea Europei. Noi acceptămŭ punctulŭ de mânecare alŭ dreptului de tractate europene fără nicĭ o ţĕrmurire: *noi ceremŭ numai, că acesta sĕ fiă susţinutŭ faţă de orĭ cine şi de fiă-care.*“

„Sĕrbătóre naţională“.

Amintimŭ la altŭ locŭ alŭ foii nóstre despre venirea contelui Apponyi în cuibulŭ şovinismului unguroscŭ din Ardélŭ. Tóte foile oposiţionale aducŭ poclóne „marelui“ bărbatŭ alŭ „naţiunei“. Dintre tóte însĕ „Erdélyl Hirado“ scrie sub titlu de mai susŭ unŭ articulŭ, din care estragemŭ pentru cetitorii noştri următórele, ca probă de fanatismŭ personalŭ şi de beţiă şovinistă unguréscă. Étă ce dice fiţuica apponyistă din Cluşiu:

„... Naţiunea a urîtŭ rolulŭ de slugă, ce l'a avutŭ până acuma; voiesce în fine sĕ se ridice şi sĕ pretindă cu glasŭ mare a 'i se reda drepturile naţionale jăfuite.

„Voimŭ sĕ fimŭ *naţiune* ér nu *naţionalitate.* De presentŭ Ungaria este în monarchiă o provinciă, ér nu o ţéră tovarăşă independentă. Pactulŭ dela 1867 s'a falsificatŭ cu desăvêrşire; trebue decĭ sĕ-lŭ rehabilitămŭ éraşĭ în adevĕrătatea lui faţă cu Viena.

„Am comite o tradare în potriva naturei şi *în potriva Dumnedeului nostru naţionalŭ;* care în trecutŭ a susţinutŭ pentru noi viitorulŭ, décă fii acestei patri ar privi şi mai departe cu laşitate şi dosire, eluderea nóstră din condiţia nóstră de statŭ.

„Apponyi s'a pusŭ în fruntea curentului naţionalŭ, în persóna lui s'a concentratŭ „patria maghiară“!... zadarnică e orĭ ce ironisare, orĭ ce supiţiune din partea partidei austro-ungare, căcĭ a opri pe acestŭ bărbatŭ în acţiunea lui e imposibilŭ. Pe Apponyi i-lŭ urméză naţiunea, ér pe cei puţinŭ credincioşĭ îi împinge la o parte.... *Cu elŭ trăimŭ şi murimŭ!*“

Suntemŭ curioşĭ a sci, că roşi-va, orĭ nu d-lŭ Apponyi, citindŭ acestŭ elogiu grandiosŭ, ce-i face codiţa sa patriotică din Ardélŭ?

SCIRILE DILEI.

— 2 (14) Decemvre.

Cestiunea română. „Naţionalulŭ“ spune, că ilustrulŭ profesorŭ universitarŭ din Roma, d-lŭ *Roberto Fava,* va scóte în curêndŭ o lucrare etnografică de mare importanţă. Acéstă lucrare va trata luptele grele ale naţionalităţilorŭ din Austro-Ungaria contra supremaţiei maghiare. D-lŭ *Roberto Fava* va face unŭ locŭ largŭ *„cestiunei române“,* o va discuta din tóte punctele de vedere; va trata despre întréga mişcare naţională pornită acum unŭ anŭ în regatulŭ României în favórea Românilorŭ subjugaţĭ. D-lŭ Fava adreséză o scrisóre plină de simţeminte nobile pentru poporulŭ românescŭ, cerêndŭ şi scrisorile de aderinţă ale studenţilorŭ Italienĭ. Biroulŭ „Ligei“ ia pusŭ la disposiţiune tóte aceste scrisorĭ, pe carĭ le va publica în studiulŭ sĕu. Scrisórea d-lui *Fava* se va publica î-n curêndŭ. Amintimŭ, că d. Fava e unŭ entusiastŭ apostolŭ alŭ naţionalităţilorŭ subjugate, şi în diarele sale „Epoca“ şi „Presente“ apără causa lorŭ şi combate tirănia.

***

„Liga pentru unitatea culturală a Românilorŭ“. Cetimŭ în „Naţionalulŭ“: Cerculŭ radicalŭ *„Carlo Cattaneo“* alŭ studenţilorŭ din Milano a trimisŭ o scrisóre de încuragiare „Ligei“, după ce adunarea generală pusese în desbatere procesulŭ dintre noi şi Maghiarĭ. Acéstă scrisóre a fostŭ împărtăşită şi studenţilorŭ maghiarĭ din Budapesta, precum şi altorŭ asociaţiunĭ, cu carĭ dênşii stau în corespondenţă. — Biroulŭ „Ligei“ e informatŭ din Berlinŭ, că partidulŭ naţionalŭ germanŭ, a alesŭ o comisiune însarcinată de a face unŭ apelŭ către şefii naţionalităţilorŭ din Austro-Ungaria pentru alcătuirea unui programŭ comunŭ de luptă contra turbării şovinismului maghiarŭ.

***

Impĕratulŭ Germaniei la Bucurescĭ. Am anunţatŭ deja că împĕratulŭ Wilhelm va veni la Bucurescĭ. Acum în cercurile politice din Bucurescĭ se dă ca sigură scirea, că împĕratulŭ Wilhelm va veni de sigurŭ în luna lui Martie, la Bucurescĭ.

***

Apelŭ. Toţĭ acei P. T. Domnĭ, carĭ au binevoitŭ a primi liste de subscripţii benevole pentru tipărirea *replicei junimei academice române din Austro-Ungaria* suntŭ rugaţĭ a-le retrimite în timpulŭ celŭ mai scurtŭ posibilŭ, ultimulŭ terminŭ espiratŭ fiindŭ la 30 Noemvre n. a. c. — Viena-Gratz, 11 Decemvre n. 1891. Pentru comitetulŭ esecutiv. *G. Candrea.*

***

Kossuth despre alegerile viitóre. Intr'o scrisóre, ce-a adresat'o dilele trecute, Kossuth deputatului *Lukats* Gyula se esprimă în modulŭ urmatorŭ faţă cu viitórele aleger:

M'aşĭ bucura, décă poporulŭ maghiarŭ ar desfăşura o astfelŭ de activitate energică, încâtŭ partida D-vóstră (cea independentă — Red.) *sĕ ajungă la majoritate în dietă prin alegerile viitóre;* m'aşĭ bucura, pentru că atuncĭ s'ar adeveri, că *aşa numita constituţiune a Ungariei, este o mare minciună* şi vĕlulŭ orbitorŭ ar cădé de pe ochii poporului maghiarŭ...

***

Pentru bolnavii de tifusŭ. Fiindcă la Braşovŭ graséză în dimensiunĭ marĭ tifusulŭ, căpitanatulŭ orăşenescŭ atrage atenţiunea proprietarilorŭ, carĭ au servitorĭ bolnavĭ de tifusŭ, ca pe aceştia sĕ nu-i trimită acasă, căcĭ prin acésta uşorŭ s'ar puté propaga bóle în diferite comune, ci sĕ-i îngrijéscă înşi-şĭ, séu sĕ-i trimită în spitalŭ, după cum sĕ prevede în § 32 alŭ legei pentru servitorĭ.

***

Concertŭ alŭ d-lui Musicescu în Oradea-mare. Cetimŭ în „Familia“, că corulŭ mitropoliei din Iaşĭ de sub conducerea d-lui Musicescu, reîntorcêndu-se din Parisŭ dela sfinţirea capelei române de acolo, se va opri şi în Oradea-mare, ca sĕ dee acolo unŭ concertŭ.

***

Corpurile de armată desfiinţate. Organulŭ militarŭ „Reichswehr“ din Viena spune, că administraţia austro-ungară va suprima actuala împărţire în corpurĭ de armată şi va înlocuì acéstă organisaţiune prin cincĭ grupurĭ de arme a cărorŭ reşedinţă va fi la Viena, Praga, Lemberg, şi Serajevo. Acéstă reformă ar înlesni comanda în timpŭ de rĕsboiu şi ar permite realisarea unei economii de 600,000 florinĭ.

---

nistru de rĕsboiu, br. Bauer, a doveditŭ o mare slăbiciune, când a făcutŭ Maghiarilorŭ astfeliu de concesiunĭ, e din tóte punctele de vedere justificată.

Armată mai bravă, ca armata nóstră, rarŭ găsescĭ, cu tóte acestea în epoca mai nouă a suferitŭ multe înfrângerĭ. Francesii ne-au învinsŭ pentru-că planulŭ de bătaie se făcea şi trimitea din Viena şi era nestrămutabilŭ. Bărbaţĭ cu capŭ şi inimă, cu talentŭ şi curagiu, precum era între alţii şi baronulŭ Ursu, erau împedecaţĭ prin acelŭ planŭ în acţiunile lorŭ. Prusienii ne-au învinsŭ, pentru că *nu 'i-amŭ vĕdutŭ* de „negură.“ Alţiĭ dicŭ: Es fälte uns an Hinterlader, und — sonst noch was, und sonst noch was.

Acum sĕ ne închipuimŭ, că de esemplu Muscalii atacă Ardealulŭ; dênşii vorŭ înainta nu numai pe drumulŭ ţĕrei, ci pe tóte potecile, căcĭ în diua de astădĭ, pe unde trece cĭobanulŭ cu tóte oile şi cu caprele, trece şi armata. Regimentele nóstre cu coloneliĭ lorŭ în frunte, înainteză, după unŭ planŭ statoritŭ, ca sĕ le ţină drumulŭ pe la tóte punctele.

Pe timpulŭ, când vênamŭ eu la urşĭ cu Excelenţa Sa d-lŭ ministru de rĕsboiu, br. Bauer, în munţii Făgăraşului şi în munţii Ţibinului, numirile erau aşa, precum fuseseră de două mii de anĭ, — adecă românescĭ; până va isbucni rĕsboiulŭ, acele numirĭ se vorŭ schimba în „limba statului“, şi anume: în locŭ de Poiana-Némţului, va sta pe mapă: Némettere; în locŭ de Clăbucetŭ: Bucsy; în locŭ de Racoviceanŭ: Rákoczy; în locŭ de Buleasa: Bulasszony; în locŭ de Negoiu: Tököly, etc.

Colonelii îşĭ iau cu sine câte unŭ călăuzŭ dela sate, vre-unŭ vênĕtorŭ, căcĭ aceştia cunoscŭ mai bine munţii; apoi ajungêndŭ în munţĭ vorŭ scóte harta şi vorŭ dice călăuzului:

— Ai sĕ mĕ ducĭ la Némettere.

— N'am auditŭ de numele acesta.

— Pe mine sĕ mĕ conducĭ în muntele Rákoczy.

— N'am pomenitŭ astfelŭ de nume.

— Dér muntele Bulasszony?

— Apoi bulendre de aceste pe aicĭ tocmai nu suntŭ.

— Acestŭ munte e în vecinătatea muntelui Bucsy.

— Pe aicĭ bucĭ nu suntŭ; D-vóstră trebue că atĭ rĕtăcitŭ, aceştĭ munţĭ vorŭ fi în Sĕcuime.

— Audĭ, omule! nu vorbi nimicurĭ, aceştĭ munţĭ suntŭ aicĭ pe hotarulŭ vostru; aşa stă pe hartă.

— Hm! în carte erau şi racii Ţiganului, dér aievea ca'n palmă.“

Roma deliberante, Saguntum perit!

Nu de frica maghiarisării le dicŭ acustea, de aceea nicĭ că-'mĭ pasă; s'au încercatŭ Maghiarii de o jumĕtate de seculŭ mai de multe orĭ sĕ maghiariseze numele *„Detunata“*; i-au datŭ prin diare felŭ de felŭ de nume; a rĕmasŭ însĕ şi va rĕmâné în vecii vecilorŭ „Detunata.“

Dér e de temutŭ, că dintr'o astfelŭ de prostiă va urma o catastrofă pentru armată, ér acésta de dragulŭ şovinismului nu este iertatŭ sĕ se întêmple.

Dĕu nu sciu, care e mai mare nebuniă, aceea a Francesilorŭ, carĭ la an. 1790 nu s'au mulţămitŭ, că au ştersŭ privilegiile şi nobilitatea, ci au ştersŭ totodată şi numele tuturorŭ Francesilorŭ, dând fiesce-căruia, în loculŭ numelui-unŭ numĕrŭ, începêndŭ dela numĕrulŭ 1, până la numĕrulŭ 34 de milióne, câţĭ locuitorĭ erau în Francia, — séu e mai mare nebunia acelora, carĭ vréu sĕ facă Maghiarĭ din 15 milióne de locuitorĭ în aceste ţerĭ şi pe aceste căi. Deosebirea între aceste ne-

Din fondulŭ religionarŭ alŭ Bucovinei s'a datŭ comunitățij sêrbescĭ din Viena unŭ ajutorŭ de 3000 fl. pentru înființarea unei bisericĭ sêrbescĭ. La acésta observă „Gazeta Bucovinei“, că atuncĭ când e vorba de adaptarea caselorŭ de pe lângă mănăstirea din Suceava și pentru multe alte trebuințe ale Românilorŭ din Bucovina, cum suntŭ bunăóră înființarea unei școle de fete superióre în Cernăuțĭ, îmulțirea claselorŭ paralele române la gimnașiul din Suceava și altele și altele, acest fondŭ „nu dispune de mijlóce,“ dér din acésta avere rĕmasă dela strămoșii noștri se potŭ încuviința mii de fiorinĭ pentru trebuințe străine și instituțiunĭ, carĭ nu stau nicĭ într'o legătură cu fondulŭ religionarŭ gr. or. din Bucovina.

*
* *

Disolvarea Camerelorŭ. Circulă svonulŭ, că guvernulŭ are de gândŭ sĕ disorve camerile în Ianuarie viitorŭ pentru ca alegerile sĕ se încépă în Martie.

*
* *

Apponyi in Clușiu. Amŭ amintitŭ deja, că corifeulŭ partidei „naționale“, contele Albert Apponyi va merge la Clușiu unde împreună cu aderenții sĕi va avé o conferență. Apponyi a și sositŭ Sâmbăta trecută séra. La gară a fostŭ întêmpinatŭ de unŭ „mare“ publicŭ, fiindŭ de față și tinerĭ universitarĭ maghiarĭ. L'a salutatŭ de bună venire *Groisz* Gustav, ḑicêndŭ, că în elŭ privescŭ *sórele rĕsăritorŭ în nóptea vieții constituționale.* Apponyi mulțumindŭ de buna primire ḑise, că în Ardélŭ e puternicŭ spiritulŭ naționalŭ (maghiarŭ) și a venitŭ ca sĕ se însuflețéscă de acesta și sĕ-lŭ esperieze în Clușiu. — Pe ierĭ, Dumineeă, i-au fostŭ proiectatŭ, banchetŭ, retragere cu torțe etc. — C'o vorbă, șoviniștii își facŭ chefulŭ în Clușiu.

*
* *

Ex-regele Milanŭ in Persia. Din Belgradŭ se telegrafiază, că ex-regele Milanŭ, are de gândŭ sĕ călĕtoréscă în Persia.

*
* *

Inaintare. Cetimŭ în „Monitorulŭ Oficialŭ“, că d-lŭ ingínerŭ *Emilianŭ Popovicĭ*, Românŭ din Transilvania, a fostŭ înaintatŭ la 16 Maiu 1891 la gradulŭ de șefŭ de secțiune la căile ferate române. — Felicitările nóstre.

*
* *

Vicarŭ alŭ Rodnei și parochŭ alŭ Năsĕudului, după cum se anunță din acele părțĭ, este numitŭ d-lŭ *Dr. Ioanŭ Popŭ*, profesorŭ de teologiă la seminariulŭ din Gherla. Introducerea a fostŭ fixată pe erĭ, 1 (13) Decemvre c.

*
* *

Din Lasleulŭ Românŭ i-se scrie „Telegrafului Românŭ“: In grădina lui Ioanŭ Florea Trifu, proprietarŭ în comuna Lasleulŭ românŭ, comitatulŭ Têrnavei micĭ, săpândŭ nisce lucrătorĭ într'o baie de petrișŭ, la o afundime de 5 metri în pămêntŭ, au aflatŭ unŭ cornŭ de vită de o mărime colosală. Cornulŭ s'a aflatŭ în baia de petrișŭ spre fundŭ în direcțiune orisontală și adecă în lungime de 2 metri 73 centim., grosimea la rĕdăcină de 94 cm., la mijlocŭ spre vêrfŭ de 71 cm., tocmai la vêrfŭ de 35 cm. Cornulŭ la rĕdăcină era ceva nerotundŭ și golŭ, înlăuntru cam de 30 cm., mai departe era totŭ plinŭ. Lucrătorii din nepricepere și neputêndŭ cunósce, ce ar fi, l'au spartŭ, în cugetŭ că ar fi banĭ în elŭ. Cója pe deasupra e ceva mai tare, ér smelciulŭ din lăuntru e ca unŭ felŭ de săpunŭ albŭ; la începutŭ nu se cunoscea ce ar fi, unii diceau, că ar fi osŭ de uriașŭ, ér după ce s'a săpatŭ totŭ s'a vĕḑutŭ curatŭ că e cornŭ, căcĭ e câtva strêmbŭ dela mijlocŭ și vêrfŭ tocmai cum suntŭ și aḑĭ cele mai multe córne de vite. La vêrfŭ e și ceva tocitŭ, cum suntŭ și la unii boi bĕtrânĭ ce au statŭ legațĭ în grajdŭ lângă zidŭ. Unŭ negușătorŭ a promisŭ pentru cornulŭ întregŭ 10 fl.

*
* *

Banca Angliei, precum ne spune o telegramă din Londra, a redusŭ scontulŭ sĕu la 3 și jumĕtate.

*
* *

Emigrărĭ din comitatulŭ Zemplinŭ. Cetimŭ în „Egyetértés“, că de când filoxera a nimicitŭ viile, poporațiunea a ajunsŭ la sapă de lemnŭ și că nu este comună în Zemplinŭ din care n'ar fi emigratŭ locuitorĭ la America cu grămada. La gările din apropiere pe fiă-care ḑi se reținŭ de poliție la gărĭ câte 10—15 emigranțĭ. Mai mulțĭ au emigratŭ din ținuturile Terebes și Gálszecs. Cei venițĭ din America, mergêndŭ érășĭ, ducŭ cu sine câte 10 persóne fiă-care.

*
* *

Nobilŭ maghiarŭ nou. Fóia oficială scrie, că Majestatea Sa a datŭ titlulŭ de nobilŭ profesorului dela universitatea din Clușiu, — *Genersich* Antal și următorilorŭ sĕi legitimĭ.

*
* *

Spionagiulŭ rusescŭ în Bulgaria. Cetimŭ în „Egyetértés“, că ministrulŭ bulgarŭ de rĕsboiu a aflatŭ înainte de asta cu câteva ḑile, că unŭ statŭ străinŭ voesce sĕ-șĭ procure planurile de mobilisare ale armatei bulgare. Funcționarii ministerialĭ au isbutitŭ însĕ a împedeca ducerea la îndeplinire a acestui planŭ. In decursulŭ cercetării făcute, guvernulŭ bulgarŭ a ajunsŭ în posesia unei scrisorĭ din care resultă, că planurile erau destinate pentru atașații militarĭ rusescĭ din Bucurescĭ și Belgradŭ. Se ḑice, că atașatulŭ militarŭ rusescŭ, baronulŭ Taube, ar fi oferitŭ pentru aceste planurĭ 30,000 francĭ.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Ceanŭ (Sĕlagiu), Decemvre 1891.

Sânțire de biserică. Poporulŭ românŭ gr. cat. din filia Ceanŭ, în diecesa gr. cat. a Gherlei, comitatulŭ Selagiului, în adunarea bisericéscă ținută în 18 Maiu 1887 a hotărîtŭ, ca în loculŭ bisericei vechĭ de lemnŭ, sĕ zîdéscă una nouă din materialŭ solidŭ, corĕspunḑĕtóre pretensiunilorŭ timpului de față.

Multe au fostŭ greutățile, ce amŭ întimpinatŭ la începutŭ, dér cu ajutorulŭ Provedinței și alŭ ómenilorŭ binefăcĕtorĭ, filia nóstră a ajunsŭ în fine a-șĭ termina edificarea bisericei, care deși cam mică, e una dintre cele mai frumóse bisericĭ în ținutulŭ acesta. Sânțirea s'a sĕvêrșitŭ în 22 Noemvre prin MOD. protopopŭ D. Coroianŭ și prin alțĭ 7 preoțĭ, anume: Georgiu Modi din Cehalulŭ rom., Vasiliu Sfura din Blagea, Vasiliu Mureșanu din Șeuca, Patriciu Lobonțŭ din T. Silvașiu, Vasiliu Patcașiu din Eriu-Hotoanŭ, Emiliu Lobonțŭ din Boianu-mare și Stefanŭ Cucu din Piru, de față fiindŭ unŭ publicŭ numĕrosŭ.

Vorbirea de adio dela biserica cea vechiă, a rostit'o d-lŭ preotŭ V. Patcașiu, ér în biserica cea nouă, după sânțire și după s. liturgiă d-lŭ protopopŭ pontificante ținŭ o cuvêntare pĕtrunḑĕtóre, prin care arătă credincioșilorŭ însemnătatea și chiămarea, ce are biserica, precum și datorințele fiă-cărui creștinŭ față de dênsa. După acésta administratorulŭ filiei, Patriciu Lobonțŭ, a cetitŭ istoriculŭ edificării bisericei și numele binefăcĕtorilorŭ.

Cu tóte, că acéstă s. biserică era sĕ se edifice din venitele sale modeste, neajungêndŭ acestea și fiindŭ poporulŭ sĕrman și puținŭ — numai 170 de suflete — au contribuitŭ mai mulțĭ poporenĭ din acéstă filiă și din alte parochii, pentru carĭ, conformŭ propunerii făcute de fericitulŭ Ladislau Vaida se va face unŭ protocolŭ, în care se vorŭ inscrie numele dăruitorilorŭ și pentru cei reposațĭ în totŭ anulŭ într'o ḑi anumită se vorŭ face rugăciunĭ solemne, ér celorŭ, carĭ mai trăescŭ se va esprima cu acea ocasiune meritată recunoscință.

Fiă-ne permisŭ a înregistra aci numele persónelorŭ și comunitățilorŭ, carĭ în ajungerea scopului ne-au datŭ mână de ajutorŭ: dela urmașii lui Georgiu Fileru, fostŭ proprietarŭ mare în T. Santou, 100 fl., Demetriu Pereni în Ceanŭ 100 fl., Vasiliu Haiducŭ în Ceanŭ 100 fl., Vasiliu Mureșianu în Ceanŭ 100 fl., Georgiu Szilagyi proprietarŭ mare în Sanislău 50 fl., Stefanŭ Marincașiu în Ceanŭ 40 fl., Ioanŭ Vastag în Eriu-Sâncraiu 5 fl., Vasiliu Dragoșiu în Ceanŭ 10 fl., Vasiliu Rebeleșiu în Ceanŭ 6 fl., Ioanŭ Orosŭ în Seuca 5 fl., Teodorŭ Nagy în Ceanŭ 5 fl., poporulŭ gr. cat. din T. Silvașiu 5 fl. 10 cr., poporulŭ gr. cat. din filia Móra-Banfi 5 fl., tînĕrulŭ Gavrilă Cheregi în Ceanŭ 10 fl., poporulŭ gr. cat. din T. Sântău 35 fl. 81 cr. poporulŭ gr. cat. din Eriu-Sudurîu 32 fl. 72 cr., poporulŭ gr. cat. din Eriu-Hotoanŭ 26 fl. 60 cr., ved. Flórea Vorzeșiu în T. Sântău 10 fl., tînĕrulŭ Georgiu Filepŭ în T. Sântău 5 fl., tînĕrulŭ Ivanŭ Filepŭ în T Sântău 5 fl., poporulŭ gr. cat. din Boianu-mare 8 fl., poporulŭ gr. cat. din Seuca 14 fl. 60 cr., poporulŭ gr. cat. din T. Sarvadŭ 11 fl., poporulŭ gr. cat. din Tașnadŭ 11 fl., poporulŭ gr. cat. din Blagea 10 fl., poporulŭ gr. cat. din Eriu-Cheoreușiu 8 fl. 31 cr., Ioanŭ Achimŭ în I. Silvașiu 2 fl., Ioanŭ Caprașiu în Orbou 5 fl., Vasiliu Ciobancanŭ în Blagea 5 fl., poporulŭ gr. cat. în Cehalulŭ rom. 5 fl., Kis Balint din Iașinadŭ 1 fl., Mihaiu Onacŭ din Móra-Banfi 1 fl. Georgiu Vișieu în Tașnadŭ 1 fl., Gavrilă Georgiu în Pele-Sărvăḑelŭ 1 fl., Vasiliu Conea în Jașnadŭ 1 fl., Georgiu Negrénu în Jașnadŭ 1 fl., Georgiu Dolianu în Cehalușŭ 1 fl., Petru Precupŭ în Cehaluțŭ 1 fl., Pavelésa Oancea în Orbou 1 fl., Gavrilă Gustușiu în Eriu-Cheoreușŭ 1 fl., Ioanŭ Ardeleanu în Cehaluțŭ 1 fl., Vasiliu Dohanŭ în Seuca 1 fl., poporulŭ gr. cat. din Orbou 6 fl. 20 cr., biserica gr. cat. din Orbou 82 cr. Vasiliu Sabou din T. Sarvadŭ 1 fl. Georgiu Dolianu din Cehaluțŭ 2 fl., Simeonŭ Szilagyi din Cehaluțŭ 1 fl., Ioanŭ Barcaonu din Ceanŭ a cumpĕratŭ pe séma bisericei icóne în prețŭ de 12 fl., Ioanŭ Balogŭ curatorulŭ bisericei din Careii-marĭ a datŭ icóne și luminĭ în prețŭ de 15 fl.

Pentru aceste marinimóse oferte se aduce prin acésta cea mai cordială mulțămită și recunoscință tuturorŭ contribuitorilorŭ.

Ĕtă așa se scie însufleți poporulŭ românŭ pentru causa sântă religiósă! Străinulŭ la privirea acestei bisericĭ, în mijloculŭ unei comune sermane și micuțe, uimitŭ stă pe locŭ și vrêndŭ nevrêndŭ trebue sĕ recunóscă vitalitatea și simțulŭ religiosŭ alŭ poporului românŭ.

După actulŭ sânțirei d-nii preoțĭ fură provĕḑuțĭ la casa ospitală a locuitorului Vasiliu Haiducŭ din Ceanŭ, ér d-nii cantorĭ-învĕțătorĭ au fostŭ invitațĭ la casa ospitală a d-lui cantorŭ-învĕțătorŭ din locŭ Georgiu Radu. Priméscă mulțămita nóstră d-nii preoțĭ și cantorĭ-învĕțătorĭ, carĭ binevoiră a participa la actulŭ Sânțirei.

Curatoria bisericéscă gr. at. din filia Ceanŭ.

Literatură.

Romänische Revue, revistă politică-literară. Direcțiunea: Wien, VIII., Feldgasse 15. Apare la mijloculŭ fiă-cărei lunĭ. Fascicululŭ 11 și 12 cuprinde: Von der „Academia Română“, (1866—1891). — Zur Frage des Memorandums der Romänen in Ungarn und Siebenbürgen. — Die psychologische Begründung der elementaren Denkthätigkeiten im Rahmen der Herbart'schen Wechselwirkung der Vorstellungen. Von Prof. Stefanŭ Velovanŭ. — Bucurescĭ zur Zeit der grossen französischen Revolution. Von Dr. Gion Ionescu. Deutsch von Em. Grigorovitza. — Die Romänische Litteratur in der Bucovina (1774—1890). Von C. Morariu. — Geschichte der Romänen im trajanischen Dacien, von A. D. Xenopol. — Aus romänischen Dichtern: D. Bolintineanu: Mihai des Tapfer'n letzte Nacht. Iosef Vulcanu: Das schönste Lied. Uebersetzungen von L. V. Fischer. — Rundschau: Von Hermannstädter National-Comité. 10 (22) Maiu 1891. Die „zufriedenen“ Sachsen. — Litteratur.

DIVERSE.

Dumas pentru sĕracĭ. In ḑiarulŭ parisianŭ „Figaro“, Alexandru Dumas face o propunere, vrednică de băgatŭ în sémă, tuturorŭ membrilorŭ aristocrației și plutocrației parisiene. Propunerea este, ca cu ocasia prânḑurilorŭ, și a totŭ felulŭ de serbărĭ ce se dau, sĕ pună o taxă anume, de unŭ francŭ spre pildă, pentru adunarea unui fondŭ pentru sĕracĭ, carĭ n'au ce sĕ mănânce. Ḑiarulŭ parisianŭ face apelŭ la elita socială francesă sĕ priméscă propunerea eminentului autorŭ.

NECROLOGŬ. Sâmbătă în 12 n. c. a încetatŭ din viéță prin mórte repentină în etate de 63 **Ioanŭ Busitia** profesorŭ de preparandiă în pensiune. Inconsolații: soțiă, fii, frațĭ, cumnațĭ, cumnate, nepoțĭ și nepóte, facŭ cunoscută acéstă durerósă perdere.

Sighetulŭ-Marmației, 12 Dec. 1891.

Fiă-i țĕrina ușóră și memoria binecuvêntată!

Cursulu pieței Brașovŭ

din 14 Decemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.29	Vênd.	9.30
Argintŭ românescŭ -	„	9.22	„	9.27
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.29	„	9.39
Lire turcescĭ - -	„	10.58	„	10.63
Imperialĭ - - - -	„	9.58	„	9.63
Galbinĭ - - -	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina“ 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	112.½	„	113.50
Mărcĭ germane - -	„	57.40	„	57.90

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

bunii e, că Francesii s'au numerisatŭ ei pe sine, n'au făcutŭ nimĕrui nicĭ unŭ rĕu. Asta o potŭ face și Maghiarii, dér pe noi sĕ nu ne insulte. Nu ne-amŭ făcutŭ Nemțĭ, nu ne vomŭ face nicĭ Maghiarĭ!

Acésta li-a spus'o lorŭ înainte cu 42 de anĭ renumitulŭ romancierŭ maghiarŭ, baronulŭ Nicolau Josika, în cuvinte rĕspicate și categorice.

După capitularea lui Görgei, urmată în Augustŭ 1849, la Șiria (Világos), fruntașii némului Ungurescŭ au luatŭ lumea în capŭ, care pe unde a pututŭ scăpa, și au trecutŭ granițele țĕrei. Asttelŭ a făcutŭ și baronulŭ Josika. Ajunsŭ în străinătate, informatŭ despre curentulŭ, ce domnia încă de pe atuncĭ în privința „principiului de naționalitate“, a scrisŭ la adresa Maghiarilorŭ unŭ apelŭ, în care li-o spune verde, că sĕ-șĭ pună pofta în cuiu de a maghiarisa vre-odată pe „Valahĭ“. Inainte cu 300 de anĭ ar fi trebuitŭ s'o încerce, acuma e imposibilŭ. Apelulŭ terminà cu cuvêntulŭ: *Tropp tard.*

Unŭ asemenea sfatŭ li-a datŭ Maghiarilorŭ, în primăvéra anului 1848, presidentulŭ republicei francese, Lamartine, ḑicêndŭ, că Maghiarii și Românii formézǎ în oceanulŭ slavismului și germanismului o insulă verde. Tóte înzadarŭ! Bóla se vede a fi incurabilă.

Noi Românii unulŭ ca unulŭ, sĕ ne facemŭ datorința până în sfîrșitŭ, apoi: *sĕ stămŭ bine, sĕ stămŭ fără frică;* ér Maghiarii sĕ nu-șĭ uite de ḑicĕtórea germană:

„Wer Päch hat, der stolpert im Grase.

„Fallt auf den Rücken, und bricht sich die Nase“.

Unŭ Invalidŭ fără patentŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 12 Decemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104 80
Renta de hârtiă 5%	101 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.50
dto argintŭ	98 30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	90 5
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	137.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	129.75
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.59
Napoleon-d'orĭ	9.36
Mărcĭ 100 împ. germane	57 97½
Londra 10 Livres sterlinge	117.90

PUBLICAŢIUNE.

Direcţiunea generală a Căilorŭ Ferate Române face cunoscutŭ prin acésta, că are

31 posturĭ de Inginerĭ vacante

la Serviciulŭ de Intreţinere din Bucurescĭ, Craiova, Piteşcĭ Buzĕu, Galaţĭ şi Iaşĭ.

Doritorii de a ocupa asemenea posturĭ suntŭ rugaţĭ a presenta cererile D-lorŭ în scrisŭ *la adresa Direcţiunei generale a Căilorŭ Ferate Române, Serviciulŭ P. la Bucurescĭ* celŭ multŭ până la **15 Ianuarie 1892 st. nou** cu arătarea adresei D-lorŭ exactă şi anexândŭ documentele următóre:

1) Diploma séu Certificatŭ de terminarea studielorŭ a unei şcóle speciale de Inginerĭ.

2) Certificatŭ de serviciu.

3) Actŭ de nascere.

4) Actŭ de căsătoriă (décă e căsătoritŭ) şi de nascere alŭ soţiei, precum şi eventualŭ ale copiilorŭ.

5) Actele pentru serviciulŭ militarŭ.

Pentru informaţiunĭ mai detaliate doritorii se vorŭ adresa în scrisŭ séu verbalŭ la **Şefulŭ Serviciului de Intreţinere C. F. R., Bucurescĭ, Calea Victoriei Nr. 124.**

724—5.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelelratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelelratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mező-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1,54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		11.—		2.19
Timişŭ		2.41		3.01
Predealŭ		3.26		3.31
Bucurescĭ		9.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelelratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelelratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mező-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelioŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budotelioŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Nume încuriiadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelelratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10.19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelelratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zĕrnescĭ

Braşov	5.45	2.58
Zĕrnescĭ	7.26	4.39

Zĕrnescĭ—Brasov

Zĕrnescĭ	8.—	5.20
Braşov	9.24	6.44

Braşov—S.-Georgiu

Braşovŭ	8.30	3.10
Uzonŭ	9.43	5.23
S .Georgiu	10.23	5.03

S.-Georgiu—Brasov.

S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Braşovŭ	8.08	6 53

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.